

In dit SONO-onderzoek ligt de focus op processen van collectief leren met (onderwijs)professionals buiten de eigen schoolorganisatie, met mogelijke individuele en collectieve uitkomsten op het niveau van de schoolorganisatie.

In het onderzoeksrapport wordt ingegaan op **bewegredenen** met **actoreninventarisatie**, **randvoorwaarden** en **implicaties** van collectief leren via samenwerking met externe professionals. Ook als schoolteam kan je veel bereiken door te inventariseren met welke schoolexterne partners je samenwerkt met collectief leerpotentieel dan wel leereffect. Het gaat om wie samenwerkt met wie, waarom, hoe én welke implicaties dit heeft.

WIE? (actoreninventarisatie)

Wie zijn prioritaire partners?

- Samenwerking met beroepsgenoten: collega's uit andere scholen uit de regio, ex-medestudenten;
- Samenwerking met CLB, ondersteuningsnetwerk: structurele partners;
- Samenwerking met pedagogisch begeleiders als externe ondersteuners;
- Samenwerking met ouders: via ouderwerkgroepen en vrijwilligers;
- Samenwerking met socio-culturele partners uit de regio
- Samenwerking met het werkveld, nl. bedrijven, organisaties, vzw's of zorg- of onderwijsinstellingen;
- Samenwerking met beleidspartners en onderzoekers.

+ Afwezigheden detecteren in een netwerkkaart stemt tot samen nadenken over ontbrekende partners

WAAROM? (bewegredenen)

Doelgerichtheid (onder)zoeken

De betrokken schoolteams gaan nauwelijks samenwerken met externe (onderwijs)professionals vanuit expliciete of bewuste leervragen, maar meer vanuit een nood aan uitwisseling om "er iets uit te halen".

- Structurele samenwerking opzoeken met schoolexternen met de bewegredenen van geïntegreerde **zorg en leerlingenbegeleiding**;
- Het ondersteunen van **professionele ontwikkeling** door in **reflectieve dialoog** te gaan met o.a. out-of-context experten;
- Collectief leren is ook het **pedagogisch-didactisch aanbod** voor de leerlingen versterken;
- Beroepsgerichte en technische opleidingen vragen om co-begeleiding en/of co-assessment bij **stages**, duaal leren of werkplekleren;
- Netwerking die gaat over **beleidsvraagstukken of onderwijsvernieuwing** is een zaak van leraren in geval dat er (vraaggericht) samengewerkt wordt met o.a. pedagogisch begeleiders als externe ondersteuners.

HOE? (randvoorwaarden)

Randvoorwaarden in de collectieve leercultuur (culturele factoren)

- Een gemeenschappelijk doel
- Waardering voor elkaars inbreng vanuit expertise
- Verbinding en identificatie
- Leeropvattingen, incl. wederkerigheid in de interacties
- Leervaardigheden, incl. communicatievaardig
- Een doorsijpeleffect
- Een gezamenlijke onderwijsvisie die de leerlingen centraal stelt vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid

Randvoorwaarden in de situatie van de samenwerking (structurele factoren)

- Gelegenheid voor frequente interactie met de externe (onderwijs)professional
- Tijd voor processen van collectief leren binnen de school
- Continuïteit in de samenwerking
- Leiderschap

WAARTOE leidt het? (implicaties)

Op niveau van leerlingen

- Een verandering in instructiepraktijken die merkbaar is voor leerlingen (bv. teamteaching);
- Het kunnen opsporen en uitklaren van ontevredenheden van leerlingen doordat ze binnengebracht worden door een externe (cf. signaalfunctie);
- De leerlingenbegeleiding sterk(er) maken in opvolging van onderwijsvernieuwing op dat specifieke vlak;
- Een voorbeeld bieden aan leerlingen over samenwerking (door als lid van het schoolteam zelf zichtbaar samen te werken met diverse partners).

Op niveau van leraren

- Geïntegreerd werken: een zinvolle integratie van het externe pedagogisch-didactische aanbod in het ruimere curriculum en onderwijsaanbod;
- Nieuwe beleidsmaatregelen implementeren: bv. de zorgwerking sterk(er) maken;
- Gerichtheid op bronnen: uitwisseling van nuttige bronnen (o.a. goede praktijken, lesmaterialen, lesideeën, domeinconsensus);
- Multiperspectiviteit: een rijker denkproces door invalshoeken te confronteren en combineren;
- Een netwerk van experten kunnen aanspreken i.f.v. actuele noden: dialoogvoering tussen leraren(teams) en de externe expert over o.a. het omgaan met diversiteit van leerlingen.

Op niveau van de schoolorganisatie

- Schoolontwikkeling als uitkomst:
  - Leer- en groeivermogen ervaren binnen het schoolteam;
  - Onderwijskwaliteitsverbeteringen vaststellen die verder reiken dan de individuele klas.
- Processen van schoolontwikkeling:
  - Ontwikkelruimte laten ontstaan;
  - Vernieuwingsgezind omgaan met uitkomsten van collectief leren;
  - Samen school maken vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid;
  - Sterk beleidsvoerend vermogen in functie van kwaliteitsontwikkeling;
  - Een (leraren)team dat responsief is voor de verschillende competenties die de externe (onderwijs)professional schoolnabij inzet.